

עין משפט נר מצוה

קל אב מיי פרק י"ד מהלכות פסה"מ הלכה י'.

א ג מיי פ"א שם ה"א ופ"ט מהלכות ביאת מקדש הל' ו פסקר ה' מהלכות מעה"ק הלכה ב'.

ב ד מיי פרק י"ד מהלכות פסה"מ הלכה ב'.

ⓘ

מוסף רש"י

אכילת פרס. חזי ככר שעשירו צו חמשים את העירוב שהאז טולו מוזן שתי פעודות וחזיו מוזן סעודה אחת (ברכות מא:). פרס הוא חזי ככר שעשירו צו עירובי מחומים שהאז מוזן שתי סעודות וחזיו לבית המטוע לעומא גגדים אס יטהה צו כדי אכילתו שנתנה מורה שיעור שהיומו כדי סעודה דכמיו (ויקרא ד') והאכלו צבות יכנס את גגדיו והלכה לפניה מסויו קטני ככר של שמונה ציזים הוא סעודה (פסחים מד:). פרס לזון פססה (שחרובין ד.) את שדרבו לאכול אין שאין דרכו לא. דלא הוא מחשבה לא משה מסויו למחר, וזיון דלא הוא מחשבה לא מלמחרין לפסול: אלא אימא הא מלמחרין לפסול: דבר שדרבו וזת למחר מלמחרין לפסול (תנחות יב:). הדרין עלך כל הובחבין. שקבלו דמן כל הפסולין. לעבודתה, גזון וזי וזלזן טעמא ובעל מוט וכיולא גזון: ששחטו. קרנן (תולין ב:).

ⓘ

שיטה מקובצת

תור"ח הא לאכול ולאכול ב' מצטרף, וא"ת ב' וי"ל

דכנה הוא כיון שאז שיש לתקנך כל ימי רבותות אית ליה דדיוקנון כל [מה] דלפשר לדיוקן. דלא לאז בא יז אס לתקנך הא ביתר מכדי אכילת פרס מלמך ליתני לאכלל בשני בני אדם דלא מלמך ויכש לאכלל ולהקטיר, וכן אס לא בא יז יאס לתקנך אא בשני בני אדם מלמך ליתני לאכלל דאס בלשם אחד ביתר מכדי אכילת פרס דלא מלמך ויכש אכילה והקטירה (תורפ"ד י:). הדרין עלך כל הכנסת שקבלו דמן תור"ח. ובמבואים ב' והיאך יתבן שתיאא בבין אירובה כל ב'ר. וי"ל דמיייר בטמא מת שנטמא צפנים ומותר מן התורה ליטמא במתנה ליה ואפילו מת עצמו כדמכיל דמת (י. יט.) ויקח משה את קדמותיו ויקח עמו וירשעו, וסוה"ק כ:). עמו במחלתו, וזכין שאזני אסור אלא מדרבנן לא בוצר, וכ"ש בטומאה שאירעה צפנים לזכא אסור שהיה. או שמה אפיייר בביתר הכמות (רשון תורה"ק י:).

לא:

הא לאאבול ולאבול דומיא דלאאבול ולהקטיר מצטרף. וא"ת דלמא לעולם לא ילמךר א' ואחא למידק דלאכול ולאכול צחד גצרה מלמךר ואפי' ביתר מכדי אכילת פרס וכן צמר הכי דדייק אביי דלאכול ולאכול ביתר מכדי אכילת פרס מלמךר מדקמני לאכול ולהקטיר דלמא אחא למידק דלאכול ולאכול בשני צנ"א מלמךר ויש לומר דדייק מדתלי טעמא שאין הקטרה ואכילה מלמךרפין משום דהאי אכילה והאי הקטרה הא אי חשיבא הקטרה כאכילה הוה מלמךר א' (אי חשיבא הקטרה) אע"ג דהוי כעין שני צני אדם יח) וביתר מכדי אכילת פרס: **ביתר מכדי אבילת פרס מהו.** וא"ת לוכח מדמתנ א' חזי וזת בחוץ חזי וזת למחר פסול וי"ל דללמא צלהקטיר אע"ג דרישא קתני לאכול כזת בחוץ כזת למחר שמה צבא דחזי וזת מייירי צלהקטיר דיוקא: **ומאי קמ"ל אי לאאבול ולאבול שדרבנן** א' לאאבול ב'. תימה טובא קמ"ל כדדייק אביי גופיה לעיל לאכול ולאכול בשני צני אדם וביתר מכדי אכילת פרס:

הדרין עלך כל הובחבין שקבלו דמן כל הפסולין ששחטו:

שהשחיטה בשרה בנשים. צגמרלא מוכח דנשים שוחטות אפי' לכתחילה א' הא דמתנ ששחטו דיעבד משום דבעי למיתני טמאים לכתחילה לא ולא קאמר משום דבעי למיתני נשים דקתני ברישא מיכן בא) טעונה למה שכתבו בב' צהלכות א"י דנשים לא ישחטו מפני שדעתן קלה ועוד כתוב בהן שחט ולא צירך ועירוס ששחט שחיטה בב' פסולה ונראה שהם חומרות צעלמא שהיה חומר ב' אותו החכם שכתב הלכות ארץ ישראל:

ובטמאים. מפרש צגמרלא לכתחילה אין שוחטין שמה יגעו צבצר ואע"ג דאס קדשים אינו מכשיר חיבת הקודש מכשרת או כשהעצירה צנהר ועדיין מפקה טופח עליה כדאמר צפ"ק דפסחים (דף ב.) וא"ת תיפוק ליה דלמא אחיא ב' לאימשוכי צפנים ואפי' ב' טהור גמור לצן וזמא דלמךר (יומא ג.) הנכנס למקדש טעון טבילה ב' אין יכול לשחוט צבסין ארוכה דלמא אחי לאמשוכי כדאמר צפ' אמר להס הממונה (שם דף לא.) וי"ל דצטטהור שיך למיגור טפי דלמא אחי לאימשוכי

אבל לאאבול דומיא דלאאבול ולהקטיר מצטרף. וא"ת דלמא לעולם לא ילמךר א' ואחא למידק דלאכול ולאכול צחד גצרה מלמךר ואפי' ביתר מכדי אכילת פרס וכן צמר הכי דדייק אביי דלאכול ולאכול ביתר מכדי אכילת פרס מלמךר מדקמני לאכול

הא לאכול ולאכול דומיא דלאכול ולהקטיר והיכי דמי בשני בני אדם מצטרף א"ש"מ בעי רבא חישוב לאכול בזית ביתר מכדי אכילת פרס מהו לאכילת גבוה מדמינן ליה או לאכילת הדיוט מדמינן ליה אמר אביי ת"ש לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין טעמא דלאכול ולהקטיר הא לאכול ולאכול א' במצטרף והא הקטרה ביותר מכדי אכילת פרס הוא דלמא בהיסך גדול: לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר: א' טעמא דלאכול ולהקטיר הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול מצטרף הא קתני רישא לאכול א' את שדרכו לאכול (מצטרף) את א' שדרכו לאכול אין שאין דרכו לא' א' אמר רבי ירמיה הא מני א'רבי אליעזר היא דאמר מחשבין מאכילת אדם לאכילת מזבח ומאכילת מזבח לאכילת אדם א' דתנן השוחט את הובח לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ורבי אליעזר פוסל אביי אמר אפי' תימא רבנן ולא תימא הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול אלא אימא הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול מא' א' קמ"ל אי דבר שדרכו לאכול קמ"ל מרישא ש"מ כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר פסול (הא כחצי זית למחר א' פיגול אלא) אי לאכול ולהקטיר מדיוקא דרישא ש"מ לאכול דבר שדרכו לאכול אין שאין דרכו לאכול לא השתא ומה לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול לא מצטרף לאכול ולהקטיר מיבעי לאכול ולהקטיר איצטריך ס"ד אמינא התם הוא דלאו כי אורחיה קא מחשב אבל הכא דבהאי כי אורחיה ובהאי כי אורחיה אימא ליצטרף קא משמע לן:

ⓘ

הדרן עלך כל הובחבין שקבלו דמן כל הפסולין ששחטו
כשרה בנשים. צגמרלא מוכח דנשים שוחטות אפי' לכתחילה א' הא דמתנ ששחטו דיעבד משום דבעי למיתני טמאים לכתחילה לא ולא קאמר משום דבעי למיתני נשים דקתני ברישא מיכן בא) טעונה למה שכתבו בב' צהלכות א"י דנשים לא ישחטו מפני שדעתן קלה ועוד כתוב בהן שחט ולא צירך ועירוס ששחט שחיטה בב' פסולה ונראה שהם חומרות צעלמא שהיה חומר ב' אותו החכם שכתב הלכות ארץ ישראל:

ⓘ

ובטמאים. מפרש צגמרלא לכתחילה אין שוחטין שמה יגעו צבצר ואע"ג דאס קדשים אינו מכשיר חיבת הקודש מכשרת או כשהעצירה צנהר ועדיין מפקה טופח עליה כדאמר צפ"ק דפסחים (דף ב.) וא"ת תיפוק ליה דלמא אחיא ב' לאימשוכי צפנים ואפי' ב' טהור גמור לצן וזמא דלמךר (יומא ג.) הנכנס למקדש טעון טבילה ב' אין יכול לשחוט צבסין ארוכה דלמא אחי לאמשוכי כדאמר צפ' אמר להס הממונה (שם דף לא.) וי"ל דצטטהור שיך למיגור טפי דלמא אחי לאימשוכי

אבל לאאבול דומיא דלאאבול ולהקטיר מצטרף. וא"ת דלמא לעולם לא ילמךר א' ואחא למידק דלאכול ולאכול צחד גצרה מלמךר ואפי' ביתר מכדי אכילת פרס וכן צמר הכי דדייק אביי דלאכול ולאכול ביתר מכדי אכילת פרס מלמךר מדקמני לאכול ולהקטיר דלמא אחא למידק דלאכול ולאכול בשני צנ"א מלמךר ויש לומר דדייק מדתלי טעמא שאין הקטרה ואכילה מלמךרפין משום דהאי אכילה והאי הקטרה הא אי חשיבא הקטרה כאכילה הוה מלמךר א' (אי חשיבא הקטרה) אע"ג דהוי כעין שני צני אדם יח) וביתר מכדי אכילת פרס: **ביתר מכדי אבילת פרס מהו.** וא"ת לוכח מדמתנ א' חזי וזת בחוץ חזי וזת למחר פסול וי"ל דללמא צלהקטיר אע"ג דרישא קתני לאכול כזת בחוץ כזת למחר שמה צבא דחזי וזת מייירי צלהקטיר דיוקא: **ומאי קמ"ל אי לאאבול ולאבול שדרבנן** א' לאאבול ב'. תימה טובא קמ"ל כדדייק אביי גופיה לעיל לאכול ולאכול בשני צני אדם וביתר מכדי אכילת פרס:

כל הפסולין פרק שלישי זבחים

הא לאכול ולאכול לשנים דומיא דלאכול ולהקטיר שאין זית שלם לאוכל אחד מלמךר: **צמר מכדי אכילת פרס.** לשות צין תחילת אכילתו לסופה יומר מכדי אכילת פרס דאילו גצי כל אסורים צהר אכילה הכא מאי: **לאכילת גבוה מדמינן לה.** דהא איתקוש לענין מחשבה אכילת גבוה ואכילת אדם צהדי דהדי ואכילת גבוה אף ביתר מכדי אכילת פרס היא פעמים שאינו ממחר לשרוף: ה"ג א' **לאכול ולאכול דומיא דלהקטיר מלמךר.** והיכי דמי יומר מכדי אכילת פרס לאכול חזי וזת ולחזור ולאכול חזי וזת וצין זה לזה יומר מכדי אכילת פרס דומיא דהקטרה מלמךר: דלמא. האי להקטיר דקמני צהיסך גדול קאמר ודכוותה דוקא לאכול ולאכול דמלמךר: ה"ג מתני' **לאכול כחצי זית וזת כו' טעמא דלאכול ולהקטיר כו' דבר שאין דרכו לאכול**

כי האי להקטיר דמתני' דקמייירי (הא) צאמיורים: **הא קתני רישא זה הכלל כל השוחט והמקנל לאכול דבר שדרכו לאכול כו'. אלמא מאכילת א' מוצח לאדם לאו מחשבה היא: הא מני.**
הך סיפא דליצטריך למיתני אין אכילה והקטרה מלמךרפין רצי אליעזר היא: **לאכול דבר שאין דרכו לאכול.** [דהיינו] אימורין וחיטב עליו חוץ למקומו או חוץ למזנו: **אלא אימא הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול** הכי דוק מנייה אכילה והקטרה אין מלמךרפין לפגל א' הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול מלמךר ואע"ג דחשיב לחלצין: **ומאי קמ"ל**
הך סיפא אי לאו למידק מנייה הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול דומיא דלהקטיר מאי א' קמשמע לן למה לי למתני אי לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול קא משמע לן דקאמרת דמחשבת חלצין מלמךרפת מרישא שמעת מנייה: ואי לאכול ולהקטיר. כלומר ואי היא גופה קא אחא לאשמועי' דאין אכילה והקטרה מלמךרפת א' ולאו לדיוקא א' דילה אחאי: **מדיוקא דרישא שמע מנייה.** דקמני לאכול דבר שדרכו לאכול היא א' מחשבה אצל לאכול דבר שאין דרכו לאכול לא היו מחשבה ש"מ דאס חישב לאכול חזי וזת צשר וחזי וזת אימורים א' לא מלמךרפי וכל שכן לאכול חזי וזת צשר ולהקטיר חזי וזת אימורין דלא מלמךרפי א': **השפא ומה לאכול ולאכול לא מלמךרפי.** צשר ואימורים לאכול ולהקטיר מיבעיא: א' **הפס.** כי חישב לאכול אימורים

הוא דלא מלמךר צהדי אכילת צשר משום דלאו כי אורחיה קמחשב אבל לאכול צשר ולהקטיר אימורין דבהאי כי אורחיה קמחשב כו' קמ"ל: **הדרן עלך כל הובחבין שקבלו דמן כל הפסולין ששחטו**

כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה. כדיליף צגמ' [ג.צ]: **וצטמאים.** בטמא שרץ קאמר שאינו מטמא כלי דלאו אצ הטומאה הוא או בטמא מת וכגון צבדק קרומית של קנה א' ושחט צה אצל צבסין לא שהוא מטמא את הסכין והסכין מטמא את א' הצשר וכגון דעציד סכין אריכא ושחיט: **לפיכך הן פסולין.** את הקרבן צמחשבה אס שחטויו א' צמחשבה הואיל וראויין לעבודה זו מחשבתן מחשבה: וכו'ן

מסורת הש"ס

א) ממזות יב: כל הסוגיא, G [לעיל כת.], Q [שס] לקמן לה, (ז' מולין צ:), ס) ברכות לא יבמות לג [ירוש' שבת פ"ב ה"ה, יומא פ"ב ה"א], ו) לעיל כו:, (ז' כריתות יג., ח) חולין ב ע"ש, ט) צ"ק מ"ז, (ז' לעיל כט, G [מזות פ"ב מ"ה]

ⓘ

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה וצטמאים וכו' את הצשר הס"ד ואח"כ מ"ה ובלבד שלא יהיו טמאים גנביין בבשר וטגון דעציד סכין: ב) ד"ה לשיק וכו' שחטויו צמחשבה חוץ לזמנו וחוץ למקומו דהואיל וראויין:

ⓘ

שינויי נוסחאות

א) ולאכול דומיא דלאכול ולהקטיר (כ"צ, ובע"ז וב"ש).
וע"י ג' רש"י ובע"ז צ"מ, וע"י א"ק דמגלח ג' רש"י: ב) לאכול דבר שדרכו כל"ל (ש"ס): ג) צ"מ נוסף מאן חנא וכו'ה צמחוט: ד) ומאי קמ"ל אי לאכול ולאכול דבר כו' כל"ל (יח"ג, וכו'ה בבחתי ובחוט, וכו'ה טש"י: ה) למחר ובחצי זית למחר פיגול אי וכו' (ש"ס וכו'ה במתנות, מ"א ל"ג הסינות שצבאגרייס (ג'לין): ו) תיבת רבטמאים לתא צמחטות דכפוי' ובת"י, ועיין תרי"ט ורש"י: ז) ה"ג הא לאכול כו' (ש"ס): ח) צ"מ נוסף אדם למזבח ומאכילת: ט) לפגל אבל אכילה ואכילה מצטרפין לפגל ואע"ג כל"ל (ש"ס, וכו'ה בבחתי) ולי"ק גליס מצטרפין לפסול הא וכו' מצטרפין לפגל ואע"ג: י) תיבת מאי קמשמע לן נמתק (ש"ס): א) צ"ל מצטרפות (שח"ב): ב) צ"ל אצירקא (צ"ק): ג) הוא דהוי כל"ל (צ"ק): ד) אימורים למחר (ש"ס): ה) מצטרפי דרשאה ומה כו' כל"ל ודק"א (ש"ס, כ"י): ו) מ"ד לאכול ולהקטיר אצטריך, פי' לעולם לטופיה ורבנן היא צבאמזין ואע"ג דמדיוקא שמעינן לה אצטריך סד"א התם כי וכו' כל"ל ודק"א (ש"ס): י) מלמךר (ש"ס): יח) נ"י דלא הוה צגירטס דיוחא דגמ' דילמא בהיסך גדול, וכן צידד הכימן פי'ד מהל' פסאי"מ ה"ו צדעת הרמב"ם (תור"א טס"ד): יא) דבר שדרכו כל"ל (ש"ס): ב) יס להוסף דמפרש (ש"ס), א' מדקאמר (תגרי"ד): בא) ומכאן (ד"ו ש"ס): בב) שכתוב (ד"ד): בג) שחיטתו (ד"ד): בד) אומר מדעתו (ב"ש): בה) אחי (ד"ד): בו) דאפילו (ש"ס): בז) טבילה איבעיא לן בפרק אמר להם הממונה אי יכול לשחוט בסכין ארוכה אי לא דלמא אחי לאמשוכי וי"ל דבטהור וכו' כל"ל (ש"ס): בח) איסורא דאורייתא (ש"ס): כא) וטמא היאך שוחט במוקדשין דאע"ג כו' כל"ל (ש"ס): לב) מזה הבית נמתק, ולי"ל מעורת צשים עד עורת ישראל דתנן במסכת כלים החיל מקודש ממנו שאין גרים וכו' (כ"י): לא) צ"ל ממנו להאי סוגיא בטמא וכו' כל"ל (צ"ק) ל"א ואפילו הוי האי טמא בטבולו יום והלא עזרת צשים ארוכה וכו' (ש"ס):